

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, O. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

C. N. Toneanu.—Greva este un caz de forță majoră?

Jurisprudența Română.—*Inalta Curte de Casație și Justiție, secția II.*—Curtea cu jurați.—Dacă supleantul tribunalului poate intra în compunerea Curții.—Instanțe de judecată.—Compunere.—Ordine publică.—Nulitatea sentințelor. (Alex. Păun cu Ministerul Public).

Trib. Ilfov, secția II. Com.—Vânzare.—Lucru de furat.—Acțiune în evicțiune.—(Alexandru Drăghici cu Mitică Venculescu).

Trib. Ilfov secția IV Civ. cor.—Speșă identică ca precedentă, soluție diferită. (Michail Șerbănescu cu Alex. Drăghici).

Trib. Dâmbovița, secția II.—Responsabilitate penală.—Principiul personalității pedepsei.—Persoane morale.—Reprezentanți.—Responsabilitate.—(Cooperativa „Desrobirea” cu Ministerul Public).

GREVA ESTE CAZ DE FORȚĂ MAJORĂ?

Poate greva apăra pe un vânzător de resilierea contractului cerută de cumpărător?

Iată un fabricant de automobile, care era obligat ca în cutare termen să livreze o mașină și nu poate din cauză că în uzinele sale s'a declarat *grevă*. Poate să scape de resilierea contractului cerută de cumpărător?

Ipo facto doctrina franceză nu declară greva ca un caz de forță majoră cu putere exoneratoare pentru vânzător, contra acțiunii cumpărătorului. Nu declară că este caz de forță majoră, când vânzătorul l'ar putea opune cumpărătorului, ci cere ca o primordială îndatorire din partea vânzătorului, ca în timp util să încunoștiințeze pe cumpărător de evenimentul ivit, pentru ca acesta să-și ia măsurile necesare, căci ar fi fost nedrept ca din cauza grevei ivite, cumpărătorul care nu e cu nimic vinovat, să fie legat, imobilizat, constrâns să aștepte buna voință a patronului sau lucrătorilor pentru restabilirea lucrurilor; obligațiunea de încunoștiințare este considerată de doctrină ca esențială. Apoi, vânzătorul ar putea să caute în altă parte o mașină similară și s'o predea, chiar de ar fi necesitate s'o găsească în străinătate. Apoi, altă dată, jurisprudența franceză a hotărât, că greva e numai atunci caz de forță majoră, dacă e generală, adică la toți fabricanții de automobile, nu numai

când a avut loc la fabrica vânzătorului, ceea ce nu e absolut adevărat, căci, de exemplu, toți fabricanții pot să hotărască micșorarea salariilor lucrătorilor și atunci vânzătorul nu e scutit de obligațiunea sa (Părvulescu, *Sentința* (Ploești) No. 15/1920). Alt-fel însă ar fi dacă greva ar avea de cauză măsuri luate de guvern sau parlament, cari aducând atingere lucrătorilor i-ar sili să declare grevă (Părvulescu, *ibidem*).

Jurisprudența italiană, și anume Curtea de apel din Roma, însă, a decis că unul din elementele indispensabile ale grevei, este *iresistibilitatea*, și că greva nu este nici odată un caz de forță majoră, care să scutească pe industriaș de orice răspundere, pentru neîndeplinirea obligațiunii sale, fiind lăsat la libertatea debitorului s'o facă să înceteze „fiindcă una din părți poate ceda totd'auna la pretențiunile celei lalte părți”. Inșă, Curtea de Casație din Roma censurând această hotărâre, zice că este «un sofism deplorabil». Jurisprudența franceză prevalentă a judecat mai profund decât cea italiană, că dacă s'ar admite un atare principiu, patronii ar fi la caprițiul lucrătorilor, caprițiu dezastros pentru industrie și comerț; apoi s'ar face un contrast cu spiritul legislațiunii italiene, care recunoaște legitimitatea grevei, cu condițiune ca și patronii și lucrătorii să aibă aceeași libertate, adică aceiași independență în apărarea intereselor lor. A proclama că stă în facultatea patronilor de a face să înceteze pretențiunile lucrătorilor, însemnează a proclama că este nelegitimă și totd'auna rezistența patronilor. Se poate ca uneori rezistența patronului să fie ilicită, însă a exclude a priori caracterul de forță majoră ori cărei greve, pe presupunerea că patronul poate să pue capăt grevei, sau a o preveni, supunându-se cererei lucrătorilor, fără mai întâi a cerceta și constata dacă rezistența patronului a provocat sau însoțit greva este un *sofism deplorabil* (Cas. Roma, 17 Ianuarie 1912 *Revista* pag. 102).

S'a zis [pentru a tăgădui a priori eficacitatea grevei și scutirea debitorului de răspundere, că greva

reprezintă un *risc*, pe care industriașul e ținut de a-l respecta, însă atât doctrina franceză, cât și cea italiană, n'au esitat a respinge aplicarea riscului la grevă. Teoria obiectivă a riscului, nu se aplică de cât atunci când e vorba de a da lucruri generice. Această teorie însă este esclusă în obligațiunile de a face și în general în obligațiunile cu caracter *mixt* în care se preferă munca materialului. Teoria riscului profesional e respinsă chiar de codul civil care zice că „patronii și comitenții sunt obligați pentru daunele ocazionale de prepușii lor în funcțiunile ce li s'au încredințat” (1000 c. civ.). De unde rezultă că patronii nu sunt ținuți pentru faptul prepușilor când aceștia declarând greva rupe legătura de subordonare care îi lega cu ei (*Rivista*, 1912, II, 205).

Greva însă poate fi generală, colectivă, sau parțială.

Greva colectivă, de și economică, constituie un caz de forță majoră, care scutește pe antreprenor de răspundere, când a fost imposibil continuarea lucrării, și el nu e în culpă.

Asemenea este scutit de răspundere în caz de grevă, industriașul care a îngrijit se substitue pe cei puși în grevă, cu pretențiuni exagerate de a lua lucrul, însă au fost împedecați în urmă de a lucra, din cauza violenței greviștilor, reprimată în mod suficient de forța publică (Cas. Torino 24 Noemb. 1911, *Rivista*, 1912 II, 205 mm.; — Idem 2 Dec. 1911 *Rivista*, 1912, II, 208; — Idem 23 Ian. 1912, *Rivista*, II pag. 241).

Iată că dar jurisprudența italiană, învingând primele esitări și nesiguranțe, a admis în cele din urmă, în mod rezolut, principiile puse de doctrină în materie de grevă economică în raport cu ideea de forță majoră. Mai înainte însă se decidea că grevă economică, nu este un caz de forță majoră, liberator de răspunderea industriașului, fiindcă se zicea că acesta e liber de a o evita, de a o învinge cedând pretențiunilor lucrătorilor săi. Însă această idee n'a resistat mult timp criticei. Spre a susține teza slabă și antijuridică în zadar s'a desgropat vechia tradiție, a ființe omogene în caracterele sale absolute, obiective aprioristice, cu elementele sale rigide: *neprevederea* și *iresistibilitatea*, rău înțelese și mai rău aplicate.

Această teorie a Curții de Casație din Torino, corege vechia jurisprudență afirmând că „se voește ca antreprenorului să-i fie dat, totdeauna, de a evita greva venind la înțelegere cu lucrătorii săi, sau mai bine, cedând voinței capricioase a acestora. Însă, a evita o grevă se poate să fie lesne de îndeplinit, când pretențiunile lucrătorilor sunt posibile, nu însă când sunt ixorbitante și așa în cât să producă prejudiție însemnate intereselor industriașului, și a se rezolva într'o adevărată și injustă impunere de daune”. Și casația italiană, în hotărârea sa posterioară din 1912, menționată mai sus, admite același principiu

„că nu e admisibil în caz de grevă fără *preavis* și îndată degenerată în violență și explozie delictuoasă de forță brutală, greviștii să poată impune întreprinzătorului care n'a dat motiv grevei, condițiuni pe nedrept daunătoare”.

Greva parțială. Chiar parțială fiind, greva poate constitui un caz de forță majoră. Caracterul de forță majoră, pe care poate să-l ia o grevă, se poate deduce din diferite circumstanțe relative la cazul determinat.

Dacă greva lucrătorilor constituie un caz de forță majoră și în caz afirmativ, ce caractere trebuie să îndeplinească, este o chestiune foarte agitată și frecventă din cauza desvoltării industriei și înlesnirii cu care lucrătorii adoptă acest mod de a-și apăra așa zisele lor drepturi. Art. 1083 C. civ. stabilește că „debitorul nu e ținut la nici o daună când din cauză de *forță majoră* sau *caz fortuit* a fost împedecat de a face aceia la care s'a obligat, sau a făcut aceia ce-i era oprit”. *Forță majoră* este atunci când nu i se poate rezista cu mijloacele ordinare de care forța umană poate dispune. *Cazul fortuit* este acela care n'a fost prevăzut, nici nu era de prevăzut, așa că dacă ar fi fost prevăzut s'ar fi luat măsuri. Cu drept cuvânt aceste două condițiuni de fapt, induc la aceleași condițiuni juridice, fiindcă și într'un caz și în altul, contractantul lovit lucrează sau se abține, nu prin libera determinare a voinței sale, ci prin efectul unor elemente străine lui, cari i se impun.

Însă criteriile cari determină *iresistibilitatea* și *neprevederea* acestei acțiuni sau inacțiuni nu au nimic de absolut, căci după persoane o amenințare poate fi *iresistibilă* pentru una din ele și pentru alta nu. O amenințare la viață poate produce efect deosebit, după cum e făcută unui bărbat sau unei femei, unui tânăr sau bătrân, unei persoane sănătoase sau unei bolnave, unuia care se găsește singur și fără ajutor, sau unuia care este însoțit de alte persoane. Tot așa și un fapt, poate fi prevăzut lesne de unul care are practica de lucruri și oameni, și care nu poate fi prevăzut de unul care n'are; de exemplu, o împedecare a transportului unor mărfuri din cauză de cereri urgente, de serviciile militare sau sanitare, etc., Deci trebuie ca judecătorii să constate de la caz la caz, dacă acela care alegă și trebuie să probeze cazul de forță majoră sau caz fortuit, spre a se sustrage de la răspunderea obligațiunei sale contractuale, s'a găsit în adevăr în condițiuni atari, de a nu putea să satisfacă această datorie a sa.

Având în vedere toate acestea, să vedem dacă greva este un fapt de așa natură încât să se poată considera ca un caz de forță majoră și pentru care trebuie să distingem.

Dacă greva este determinată din cauză că întreprin-

zătorul nu menține invoelile convenite cu lucrătorii săi, atunci greva ce aceștia au declarat, nu poate fi nici odată un caz de forță majoră, capabil a dispensa pe întreprinzător de a îndeplini obligațiunile luate către terții, căci greva a fost provocată de conduita sa, și atunci ar lipsi unul din elementele forței majore.

Dacă greva este determinată din cauză că lucrătorii voesc să impue noi și mai grele condițiuni contractuale întreprinzătorului, atunci greva constituie un *legitim* caz de forță majoră, care se poate foarte bine invoca, pentru apărarea contra terțiilor, de a se libera de obligațiunile contractate mai dinainte.

Caracterele constitutive ale grevei, ca să existe caz de forță majoră și să scutească pe industriaș de orice răspundere, în principiu trebuie să fie „colectivă, continuă, și de așa fel încât întreprinzătorul să nu poată în termen scurt să substituie alți muncitori în locul celor puși în grevă și afară de aceasta că nu este imputabilă din culpa industrialului conf. art. 1082, 1083 c. civ.“, însă nu trebuie să facem distincțiune între greva generală și greva parțială. Natura parțială a grevei nu poate să excludă a priori caracterul de forță majoră a grevei însăși; este inadmisibil ca în orice grevă parțială să vedem o culpă a industriașului. Sunt totdeauna principiile generale cari domnesc, industriașul nu putea fi ținut pentru neîndeplinirea obligațiunilor sale, întrucât se poate găsi în sarcina sa o culpă. Ar fi o eroare a se afirma că greva parțială este imputabilă industriașului, greva parțială poate în oare cari cazuri să creeze o dificultate peste care industrialul să nu poată trece, chiar dacă nu e greva întregului personal al stabilimentului său.

S'a zis că întreprinzătorul nu ar putea invoca greva parțială, decât atunci când el nu poate să substituie în scurt timp alți lucrători acelora cari s'au pus în grevă. Însă această propunere e prea riguroasă, căci dacă n'ar putea obține substituirile de cât cedând la toate pretențiunile exorbitante ale nouilor lucrători, ar fi prea injust și cu o mare pagubă pentru el, dacă ar fi constrâns să accepte aceste cereri. A recunoaște culpa acelora cari produc dauna, și apoi a constrânge pe cel lovit a se supune poate la o daună mai mare, nu e numai o contradictorie logică dar și o injustiție. *Forța majoră* nu trebuie să fie constituită din fapte cari fac *imposibil* obligatului de a executa obligațiunea luată, ci numai *dificil*. Însă, este dificultate și dificultate. Dacă cu puțină efortare s'ar putea îndeplini angajamentele, atunci întreprinzătorul este obligat și el nu poate invoca greva ca forță majoră. În orice caz el este obligat să-și execute obligațiunea pe cât este posibil; de exemplu, fiind rupte terasamentele de cale ferată,

cale mai directă pentru locul de destinațiune, cărăușul va trebui să expedieze mărfurile pe altă cale, chiar dacă e mai lungă și ar costa ceva mai scump. Însă, dacă nu va putea să ajungă în orice chip, din cauză că toți agenții săi l'au abandonat, această imposibilitate de transport va constitui pentru el un caz de forță majoră valabil.

El nu e ținut de a recurge la alții pentru executarea contractului, fiindcă nimeni nu poate fi constrâns să-și ia asupra sa obligațiuni mai mari de cât cele consimțite, nici a face o efortare economică mai mare de cât aceia ce se poate presupune în mod rațional în timpul când s'a încheiat contractul. În tot cazul judecătorul va decide dacă greva totală sau parțială e caz de forță majoră care să scutească pe obligat de răspunderea inexecuțiunii (Vidari, Rivista 1911, II, 478, nota)

Dificultatea trebuie aplicată și la celelalte evenimente de forță majoră.

G. N. Toneanu

fost consilier de Curte de apel

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE

Secția II.

Audiența de la 5 Maiu 1922

Președenția D-lui Oscar N. Nicolescu, președinte

Alexandru Păun cu Ministerul Public

CURTE CU JURAȚI. — CONSTITUIREA EI. — DACĂ SUPLEANTUL POATE INTRA ÎN COMPUNEREA CURȚII. — ART. 20 AL 2 DIN LEGEA ORGANIZĂRII JUDECĂTORESȚII.
INSTANȚE DE JUDECĂTĂ. — CONSTITUIREA LOR. — ORDINE PUBLICĂ. — NULITATEA SENTINTELOR. — DACĂ POATE FI ACOPERITĂ PRIN TĂCEREA PĂRȚILOR.

1. Este rău constituită Curtea cu jurați când unul dintre cei doi asesori a fost desemnat prin tragere la sorți din supleanții secțiunilor tribunalului, de oare ce conform art. 20 al 2 din legea de organizare judecătorească supleantul nu poate intra în constituirea Tribunalului și deci nici a Curților cu jurați, decât în cazul de lipsă sau împedcare a celolalți membrii ai tribunalului.

2. Chestiunea constituirei instanțelor de judecată este de ordine publică, ast-fel că o ne-regulată compunere a lor atrage nulitatea hotărârei date, și această nulitate nu se poate acoperi prin tăcerea părților.

No. 1079. — Casată deciziunea Curței cu jurați din Jud. Prahova cu No. 43/921 în urma recursului făcut de Alexandru Păun. S'au ascultat D-nii avocați G. M. Dumitrescu pentru recurent și D-l procuror Al. Nicolau în concluziuni.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I de casare:
„Rea compunere a Curții cu Jurați,—prin aceia că Curtea s'a

„compus, pe lângă președinte, din doi asesori, dintre care unul a fost luat, prin tragere la sorți, dintre supleanții celor trei secțiuni ale Tribunalului local, iar unul dintre judecătorii de ședință“.

„Acest mod de a proceda contravine dispozițiilor prescise de art. 33 din legea organizării judecătorești, cât mai ales la art. 20 din această lege, care prevede, în mod expres, că supleanți nu pot intra în compunerea Tribunalului, și a forțorii, în compunerea Curții cu Jurați, decât în caz de lipsă sau împiedicare a celorlalți membri ai Tribunalului“.

Având în vedere că recurentul Al. Păun a fost trimis în judecata Curții cu Jurați din Jud. Prahova, prin deciziunea No. 459/922, a Camerei de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel din București, pentru că a comis omucidere cu voință asupra persoanei lui Alexandru Lahovary, în ziua de 3 Aprilie 1921;

Că, Curtea cu Jurați din jud. Prahova, în urma verdictului afirmativ al juraților, făcând aplicațiunea art. 225 și 234 al. ultim din cod. penal, combinat cu art. 60 acelaș cod, a condamnat pe recurent la 5 ani reclusiune și 20.000 lei despăgubiri civile prin deciziunea No. 43/921;

Ca, în contra acestei deciziuni, Al. Păun a făcut recursul de față;

Având în vedere că prin motivul de casare de mai sus, recurentul invoacă violarea art. 20 din legea organizării judecătorești, prin aceia că Curtea cu Juri, care l'a judecat, a fost compusă, pe lângă președinte, din doi asesori, dintre cari unul a fost desemnat prin tragere la sorți din supleanții celor trei secțiuni ale Tribunalului local;

Considerând că legea de organizare judecătorească determină cum trebuie să fie constituite instanțele de fond, pentru a pronunța în mod valabil hotărârile lor; că, după art. 20 al. 2 din această lege, supleantul nu poate intra în constituirea Tribunalului, și, deci, și a Curților cu Jurați, decât în cazul de lipsă sau împiedicare a celorlalți membri ai Tribunalului;

Considerând că chestiunea constituirii instanțelor este de ordine publică; că, o neregulată compunere a lor atrage nulitatea hotărârei date, nulitate care nu se poate acoperi prin tăcerea părților;

Considerând, în speță, că din procesul-verbal din 13 Decembrie 1922, se constată că primul președinte al Tribunalului Prahova pentru a desemna pe judecătorii asesori la Curtea cu Jurați în sesiunea de Decembrie 1921, a procedat la tragerea la sorți cu bile între judecătorii și supleanții dela cele trei secțiuni ale Tribunalului și că sorțul a desemnat ca asesori pe D-l Alfred I. Popovici, judecător de ședință la secția III-a, și pe D-l C. Popescu, supleant la secția II-a.

Considerând că, procedând astfel, s'au violat dispozițiunile art. 20 din legea de organizare judecătorească intrucât s'au introdus în urnă și bilele supleanților, cari, însă, nu puteau participa la tragerea la sorți decât numai dacă lipseau sau erau împiedicați judecă-

torii de ședință ai Tribunalului, ceiace trebuia să fie consemnat în procesul-verbal de tragere la sorți a a judecătorilor asesori;

Că, din acest proces-verbal, nu numai că nu rezultă că judecătorii de ședință dela cele trei secțiuni ale Tribunalului Prahova erau lipsă sau împiedicați, ci, din contră, se constată că s'au introdus în urnă și bilele lor;

Considerând că, în asemenea condițiuni, Curtea, fiind viciat compusă, deciziunea ce a pronunțat este izbită de nulitate, și, deci, casabilă;

Că, dar, motivul de casare este întemeiat și deciziunea urmează a fi casată pentru acest motiv, fără a mai intra în cercetarea celorlalte motive invocate de recurent;

Că, dar, afacerea urmează a fi trimisă la o altă Curtea cu Jurați spre a fi din nou judecată;

Pentru aceste motive, casează.

TRIBUNALUL ILFOV S. II Comercială

Audiența de la 17 Februarie 1922

Președinția D-lui Al. Costin, judecător

Alexandru Drăghici cu Mitică Venculescu

VÂNZARE.—LUCRU DE FURAT.—REVENDICAREA LUI DE ADEVĂRATUL PROPRIETAR.—RESTITUIREA PREȚULUI.—ACȚIUNE ÎN EVICȚIUNE.—ART. 1337, 1341 ȘI 1910 C. CIVIL.

Cu toate că potrivit art. 1910 C. civil dacă posesorul actual al lucrului furat a cumpărat acel lucru de la un neguțator care vinde asemenea lucruri, proprietarul originar nu poate să ia lucrul înapoi decât întorcând posesorului prețul ce l-a costat, totuși în caz când acesta ar fi restituit adevăratului proprietar lucrul cumpărat fără a-i cere plata prețului plătit de dânsul, acest fapt nu-l poate face să piardă beneficiul acordat de art. 1337 și 1341 C. civ. care obligă pe vânzător de a răspunde către cumpărător de evicțiunea lucrului vândut și deci nici dreptul de a acționa în justiție pe vânzătorul lucrului de furat pentru a-i răspunde prețul ce i l-a plătit.

No. 124. — Respinsă ca nefundată opoziția făcută de Alexandru Drăghici în contra sentinței cu No. 541/920 a Trib. Ilfov, s. II com. dată în proces cu Mitică Venculescu.

S'au ascultat D-nii avocați N. Filiti pentru openent și Chereanu pentru intimat.

Tribunalul,

Asupra opozițiunei de față făcută prin petițiunea înregistrată la No. 6417/920 de către Alexandru I. Drăghici în contra sentinței acestui Tribunal cu No. 541 din 30 Iunie 1920 prin care s'a admis în parte acțiunea intentată de către Mitică Venculescu cu petiția înregistrată la No. 10693/919 și a fost con-

demnat pârâtul, openent astăzi, la plata sumei de 3.500 lei plus 300 lei cheltueli de judecată.

Având în vedere actele de la dosar și susținerile părților.

Având în vedere că în fapt se constată următoarele:

Openentul de astăzi Alexandru Drăghici, giambași de cai, vinde reclamantului Mitică Venculescu un cal sur cu un preț de 3.500 lei.

După câțva timp, acest cal fiind de furat a fost ridicat de către autorități de la Mitică Venculescu, fapt ce l-a determinat să intente acțiune în contra lui Alexandru Drăghici, pentru ca acesta să fie condamnat a restitui prețul calului de 3.500 lei cum și să-i plătească suma de lei 3000 cu titlu de daune.

În ședința de la 30 Iunie 1920, acest Tribunal, pe baza nevenirei pârâtului Alexandru Drăghici spre a răspunde la interogator, și în virtutea art. 234 pr. civilă admite în parte acțiunea reclamantului în ce privește restituirea prețului calului și respinge cererea de daune.

În contra acestei sentințe, pârâtul Alexandru Drăghici face opoziția de față, care prin efectul ei repune în discuția Tribunalului acțiunea reclamantului Mitică Venculescu.

Având în vedere că, în instanță, openentul Alexandru Drăghici deși recunoaște că într'adevăr a vândut reclamantului un cal sur, pentru care a primit suma de lei 3.500, că acest cal în urmă a fost ridicat de la reclamant de către autorități fiind de furat, se opune totuși la restituirea prețului, invocând dispozițiunile art. 1910 C. civil și arătând că dânsul ca vânzător al calului fiind giambași de cai, reclamantul putea pe baza acestui text de lege să se opună a restitui calul proprietarului, până ce acesta nu-i ar fi întors prețul ce l-a costat.

Considerând că într'adevăr potrivit art. 1910 C. civil, dacă posesorul actual al lucrului furat a cumpărat acel lucru de la un neguțator care vinde asemenea lucruri, proprietarul original nu poate să ia lucrul înapoi de cât întorcând posesorului prețul ce l-a costat.

Considerând însă că aceste dispozițiuni fiind create în vederea unei rezezi circulațiunii a bunurilor atât de necesare comerțului și în interesul cumpărătorului, căruia nu i se poate imputa nici o culpă dacă lucrul cupărat de el dela un negustor ce se ocupă cu vânzarea lucrului de natura celui cumpărat era de furat, sunt absolut lăsate la libera sa voință de a le invoca sau nu față de proprietarul adevărat care ar veni să-i revendice lucrul cumpărat, și deci prin faptul că nu a opus proprietarului revendicant dispozițiile art. 1910 C. civ., cerându-i întoarcerea prețului, nu poate să fie decăzut din beneficiul pe care îl acordă art. 1337 și 1341 C. civil care obligă

pe vânzător de a răspunde către cumpărător de evicțiunea lucrului vândut.

Considerând că deci faptul că reclamantul Mitică Venculescu nu s'a opus la restituirea calului cumpărat dela openent până ce revendicantul nu i-ar fi întors costul de 3.500 lei, nu poate constitui pentru dânsul vreo decădere din dreptul de a veni și a cere în justiție ca pe baza art. 1337 și 1341 din codul civil vânzătorul Alexandru Drăghici să-i restituie prețul de 3.500 lei, sumă pentru care bine a fost admisă acțiunea prin sentința opozată.

Având în vedere că în ce privește cererea de plată a sumei de 3.000 lei cu titlu de daune, Tribunalul constată de asemenea că bine a fost respinsă prin sentința opozată ca nefiind cu nimic dovedită.

Că ast-fel fiind, opoziția de față urmează fi respinsă ca nefundată și prin consecință a rămâne încuviințată acțiunea reclamantului Mitică Venculescu ast-fel cum a fost admisă prin sentința cu No. 541 din 20 Iunie 1920 a acestui Tribunal.

Apreciind asupra cheltuelilor de judecată, Tribunalul le fixează la suma de lei 500.

Pentru aceste motive, respinge opoziția.

Semnați: Al. Costin, Siliu Rădulescu

TRIBUNALUL ILFOV S. IV c. cor.

Audiența de la 17 Noembrie 1920

Președinția D-lui Ștefan Novcea judecător

Mihail Șerbănescu cu Alexandru Drăghici

VÂNZARE. — LUCRU DE FURAT. — REVENDICAREA LUI LA ADEVĂRATUL PROPRIETAR. — RESTITUIREA PREȚULUI. — ACȚIUNE ÎN EVICȚIUNE. — ART. 1337, 1341 ȘI 1910 C. CIVIL.

Dacă posesorul actual al lucrului de furat nu a voit să beneficieze de dispozițiunile art. 1910 C. civ. și nu s'a opus la darea înapoi a lucrului proprietarului original până ce acesta nu i-ar fi restituit prețul plătit, nu mai poate veni cu acțiune contra vânzătorului de la care a cumpărat lucrul și să-i ceară acestuia restituirea prețului.

No. 921. — Respinsă ca nefundată acțiunea intentată de către Mihail Șerbănescu în contra lui Alexandru Drăghici.

Tribunalul,

Asupra acțiunii înreg. la No. 29891/919 intentată de către Mihail Șerbănescu, comerciant, domiciliat în orașul București, contra lui Alex. Drăghici, comerciant tot din București, spre a se vedea obligat a-i plăti suma de 3850 lei proveniți dela vinderea-cumpărarea a unui cal, care cal dovedindu-se că a fost de furat, i-a fost luat de către autoritățile administrative și s'a încredințat proprietarului original Ilie Popa Tecucianu, din orașul Bârlad.

Având în vedere cererile și susținerile părților precum și toate actele din dosar.

Având în vedere că din desbaterile orale urmate în cauză precum și din lucrările aflătoare în dosarul 3934 919 al Tribunalului Tutova, se constată cum că calul ce a fost cumpărat de către Mihail Șerbănescu dela pârâțul Alexe Drăghici, era de furat deși avea bilet în regulă, ca această vânzare s'a făcut la bălci și de către un geambaș de cai, adică pârâțul de azi, după cum recunoaște aceasta însuși reclamantul Mihail Șerbănescu.

Considerând că, după art. 1910 C. civ., dacă posesorul actual al lucrului furat sau pierdut. l-a cumpărat la bălci sau la târg, precum e cazul în speță, sau la o vîndere publică, sau dela un neguțător care vinde asemenea lucruri, proprietarul original nu poate să ia lucrul înapoi de cât întorcând posesorului prețul ce l'a costat.

Considerând că posesorul calului, reclamantul de azi, dacă nu a fost despăgubit de prețul ce l'a costat de către proprietarul original în momentul când i s'a luat calul de autoritățile administrative, el nu poate azi să vină în contra lui Alex. Drăghici care a fost vânzător de bună credință să ceară costul, ci trebuie să-și valorifice pretențiunile sale în contra proprietarului originar.

Că astfel fiind, acțiunea este nefundată și ca atare urmează a fi respinsă, acordându-se pârâțului suma de lei 100 cheltueli de judecată apreciate.

Pentru aceste motive, respinge acțiunea.

Semnați: St. Navrea, I. Petrescu.

TRIBUNALUL DAMBOVIȚA S. II

Audiența dela 26 Septembrie 1921

Președenția d-lui C. Dumitrescu, președinte

Cooperativa „Desrobirea“ din Com. Titu, cu Minist. Puble.

RESPONSABILITATE PENALĂ. — PRINCIPIUL PERSONALITĂȚII PEDEPSEI. — PERSOANE MORALE. — REPREZENTANȚI DIRECTI SAU INDIRECTI. — RESPONSABILITATE.

1. Responsabilitatea penală consistând din imputarea unui fapt unei personalități conștientă de sine însăși și de moralitatea actelor sale, ea se întemează pe principiul personalității pedepsei și există numai la persoanele fizice, singure înzestrate cu inteligență și voință care sunt condițiunile culpabilității.

2. Persoanele morale fiind o creațiune a legii sunt niște ființe abstracte, niște ficțiuni care n'au voința ființelor reale, ci o voință tot fictivă rezultantă a voințelor fundatarilor asociațiunii pe care le-o recunoaște legea, insuficientă din această cauză de a constitui condițiunea culpabilității care există la persoanele reale. De

aceea persoanele morale nu sunt răspunzătoare penalicește.

3. Persoanele morale având însă în ființa lor și o voință reală, care este voința asociațiilor sau fondatorilor lor cari le-au întemeiat, prin concursul cărora ele lucrează pentru realizarea scopului pentru care ele au fost create,—în caz când aceștia comit vreo infracțiune la legile penale cu ocaziunea gestiunii lor,—ei trebuie să sufere personal pedeapsa actului lor, în baza principiului personalității pedepsei, care se aplică persoanelor fizice reprezentanți ai persoanelor morale în numele cărora acești reprezentanți lucrează.

Tribunalul,

Având în vedere apelul făcut de cooperativa de producție și consum „Desrobirea“ din com. Titu prin președintele ei respectiv și de d. prim-procuror al acestui trib., contra cărți de judecată penală No. 508 din 1921 a judecătorii ocol. rural Titu prin care, apelanta este condamnată la 2000 lei amendă pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 8 din legea pentru combaterea speculei.

Având în vedere că din actele aflate în dosar și desbaterile procesului se constată că la brutăria apelantei vânzându-se pâinea de făină integrală cu prețul de 3 lei pâinea de un kgr., societatea cooperativă „Desrobirea“ a fost urmărită pentru acest fapt înaintea Judecătorii Ocol. Titu care prin hotărârea apelată a condamnat-o la 2000 lei amendă cu aplicațiunea art. 8 al. II din legea pentru combaterea speculei.

Considerând că cooperativa „Desrobirea“ din com. Titu, fiind o societate comercială, este o persoană morală sau juridică făcând parte din categoria de persoane morale a asociațiunilor de ordin privat, intervenite între particulari.

Având în vedere că prin procesul-verbal de constatarea faptului imputat apelantei, este urmărită cooperativa „Desrobirea“ fără a se arăta numele persoanelor fizice care compun societatea și nici care este reprezentantul sau prepusul său care a vândut în brutărie pâinea cu un preț mai mare de cât cel maximal, iar prin hotărârea apelată a fost condamnată la amendă cooperativa „Desrobirea“ pur și simplu ca corp constituit, fără nici o indicațiune de persoană fizică.

Având în vedere că s'a invocat ca motiv al apelului faptul că responsabilitatea penală întemeindu-se pe principiul personalității pedepsei, numai persoanele fizice care există sunt responsabile penalicește, iar persoanele morale fiind create de lege și deci neavând o existență reală ca cele fizice, nu pot fi declarate responsabile penalicește.

Considerând că cooperativa „Desrobirea“ care este o

persoană morală, fiind urmărită și condamnată ca corp constituit, pentrucă în brutăria sa s'a vândut pâinea cu un preț mai mare de cât cel maximal, urmează a examina dacă, în ceea ce privește răspunderea penală a persoanelor morale, se admite că există o răspundere a întregii asociațiuni ca corp constituit și colectiv, sau va fi o răspundere particulară a reprezentanților sau prepușilor ei cari, în această calitate, au comis o infracțiune.

Considerând că legile penale cerând, pentruca o infracțiune să cadă sub aplicațiunea lor, ca ea să și aibă cauza sa în voința inteligentă și liberă a infractorului, numai delictele comise de ființele omenești sunt imputabile, de oarece numai asemenea ființe posedă facultatea cerută de lege pentru stabilirea imputabilității penale.

Că, deși ființele omenești sunt niște persoane, iar persoanele se împart în două clase, persoane fizice și persoane morale, dar numai persoanele fizice sunt responsabile penalicește fiindcă ele având o existență reală, au prin aceasta voință și inteligență. Responsabilitatea penală consistând deci din imputarea unui fapt unei persoane fizice conștientă de sine însăși și de moralitatea actelor sale, ea se întemeiază pe principiul personalității pedepsei care există numai la persoanele fizice, acestea fiind singure înzestrate cu inteligență și voință care sunt condițiunea culpabilității.—Persoanele morale fiind însă o creațiune a legii, ele sunt niște ființe abstracte, niște ficțiuni, care n'au voința ființelor reale pentru a simți pedeapsa, ci o voință artificială, fictivă pe care le-o dă legea, insuficientă din această cauză pentru a constitui condițiunea culpabilității care există la persoanele reale.

Considerând, într'adevăr, că persoanele morale sau juridice fiind ființe abstracte recunoscute în drept printr'o ficțiune a raționamentului ca susceptibile de a dobândi un patrimoniu și a avea drepturi și obligațiuni, care în realitate sunt legate de persoanele fizice care le-au întemeiat, prin concursul cărora ele își manifestă viața lor juridică, iar în aparență aparțin persoanei morale ca ființă colectivă, produs al voinții fondatorilor ei, de aci rezultă că, în ființa persoanelor morale există pe lângă o voință fictivă creată de lege și un element real care este voința asociațiilor sau fondatorilor, întemeietori ai persoanei morale. Din cauză că ființa persoanelor morale este o rezultantă a voințelor persoanelor fizice care le-au întemeiat, se închipue persoana morală ca constituind o persoană deosebită de aceea a persoanelor fizice fondatorii ei, desemnându-se această condițiune a persoanei morale prin termenul de personalitate.— În baza principiului personalității închipuindu-se persoana morală ca trecând ca o adevărată persoană, și că ea singură posedă, lucrează și se obligă, sub

această formă juridică, persoana morală poate să facă atât acte licite cât și ilicite.— Aceste din urmă acte, deși sunt făcute de persoanele fizice, reprezentanții săi direcți sau indirecti, prin concursul cărora persoana morală lucrează, dar în temeiul principiului personalității, actele fiind considerate ca îndeplinite de persoana morală însăși, ele angajează numai responsabilitatea acesteia conform art. 998 și 1000 C. civ. iar nu, a persoanelor fizice care au făcut actul.

În ceea ce privește însă responsabilitatea penală, a persoanelor morale, elementul fictiv, adică ideea personalității care face din persoana morală o ființă deosebită de aceea a asociațiilor sau fondatorilor, suficientă pentru a-i angaja responsabilitatea civilă, nu este de natură de a-i angaja și pe cea penală de oarece, în acest caz, persoana morală ca ființă închipuită este lipsită de elementul real ce formează condițiunea imputabilității la persoanele fizice.— Cu toate acestea, persoanele morale având și un element real care este voința asociațiilor sau fondatorilor care au întemeiat-o, prin concursul cărora ele lucrează pentru realizarea scopului lor, în caz când aceștia comit vreo infracțiune la legea penală cu ocaziunea gestiunii lor, ei trebuie să sufere personal pedeapsa actului lor, aceasta în baza principiului personalității pedepsei care se aplică persoanelor fizice, reprezentanți ai persoanelor morale, iar nu și persoanelor morale în numele cărora acești reprezentanți lucrează.

Că, imposibilitatea de a se executa pedeapsa penală la care ar fi condamnată o persoană morală ca corp constituit, justifică pe deplin regula care derivă din principiul personalității pedepsei, că persoanele morale nu pot fi răspunzătoare penalicește.— Într'adevăr, persoana morală fiind o ființă colectivă, fictivă creată de lege, susceptibilă de a dobândi un patrimoniu al ei, responsabilitatea civilă este posibilă din cauza posesiunii unei averi de către persoana morală din care creditorii se pot despăgubi.— Responsabilitatea penală însă nu este cu putință, de oarece obiectul urmăririi și pedepsei penale ne putând-l forma patrimoniul unei persoane, dar însăși persoana, persoanele morale din cauză că sunt socotite că reprezintă niște ființe închipuite, ne existând în realitate, nu pot să fie condamnate la pedepse corporale ca persoanele fizice nefiind posibil a se executa pedeapsa. Deosebirea ce se face între pedepsele corporale și simplele amenzi nu justifică aplicarea principiului responsabilității penale pentru amenzi și la persoanele morale, pentru motivul că amenda atingând numai patrimoniul persoanei morale, ea s'ar putea executa și deci, responsabilitatea penală ar fi posibilă în acest caz.— Dar, din moment ce se admite că responsabilitatea penală a persoanelor morale nu este cu putință pentru

pedepsele corporale din cauză că principiul personalității pedepsei pe care se întemeiază responsabilitatea penală nu se poate aplica și persoanelor morale, acest criteriu trebuie să-și găsească existența pentru orice fel de pedeapsă penală iar nu numai pentru cele corporale, ne fiind nici o rațiune de a face vreo distincțiune între ele și a atribui persoanelor morale responsabilitatea penală în caz când pedeapsa consistă dintr-o amendă și a o refuza când pedeapsa este corporală. — Faptele pentru săvârșirea cărora diferite legi prescriu amenzi civile ne putând face obiectul unei urmăriri penale, de oarece amenzile au caracter de despăgubire iar nu de pedeapsă, responsabilitatea persoanelor morale la care ar da naștere asemenea fapte va fi și ea civilă ca și amenda. — În acest caz responsabilitatea fiind de natură de a angaja patrimoniul persoanei morale ca corp constituit, persoana morală poate fi răspunzătoare în această calitate pentru plata amenzii, ne fiind deci locul de a se aplica aici regula neresponsabilității penale.

Considerând în fine că ideea care rezultă din principiul personalității persoanelor morale, reprezentând condițiunea mai multor persoane fizice care se unesc și pun la un loc un total de bunuri în interesul unei gestiuni comune pentru realizarea scopului pentru care s'a întiintat asociațiunea, astfel ca să se producă față de terții aceleași efecte ca în raporturile asociațiilor între ei, de aci reese că motivele ficțiunii personalității persoanelor morale se întemeiază numai pe rațiuni practice dictate de interese economice sau culturale. — Organizarea ficțiunilor fiind de strictă interpretare, aplicațiunea lor trebuie mărginită numai la realizarea scopului în interesul căruia ele sunt create. — Ori, interesul gestiunii cerând că persoana morală să treacă față de terții cu însușirile unei adevărate persoane având patrimoniul ei distinct de al membrilor fondatori, pentru ca terții să nu fie siliți a recurge pentru valorificarea drepturilor lor către fiecare asociat în parte, nu se poate admite că legea creând personalitatea unei ființe fictive a înțeles să-i atribue pe lângă responsabilitatea civilă singură de care are nevoie pentru asigurarea creditului său și una penală, modificând cu chipul acesta principiile dreptului penal relative la responsabilitate care recunoaște ca agenți ai infracțiunilor numai persoanele fizice.

Considerând, că așa fiind, stabilindu-se că persoanele morale nu sunt responsabile penalicește, aplicațiunile acestei reguli care rezultă din principiul personalității pedepsei cu privire la urmărirea și pedepsirea infracțiunilor ce s'ar imputa unei persoane morale sunt următoarele: Nici o urmărire penală nu se poate îndrepta contra persoanelor morale, ci numai în poziția reprezentanților lor direcți sau indirecți, adică

contra persoanelor fizice care fac parte din societate și care au comis infracțiunea, iar persoana morală se va cita numai ca civil răspunzătoare de faptele reprezentanților și prepușilor săi chemați a răspunde direct de o infracțiune, citarea persoanei morale urmând a se face în acest caz prin organele sale care identifică voința și responsabilitatea persoanei morale însăși. — Pedeapsa se va pronunța în mod individual în contra persoanei fizice care a comis infracțiunea și în calitate sa de reprezentant sau prepus al persoanei morale, iar nu în contra persoanei morale însăși, adică va fi responsabilitate particulară a reprezentantului direct sau indirect al persoanei morale care, în această calitate, a comis infracțiunea, iar nu o responsabilitate solidară și colectivă a întregii asociațiuni.

Că, în specie, prima instanță pronunțând prin hotărârea apelată o pedeapsă penală contra apelantei ca persoană morală, iar asemenea persoane ne putând constitui agenți ai unei infracțiuni, apelanta ca corp colectiv nu putea fi declarată răspunzătoare de faptul penal pentru care este urmărită și ca atare potrivit art. 10 și 187 pr. pen. cată a fi achitată.

Considerând că în vedere că apelanta urmărită pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 8 al. II din legea pentru combaterea speculei, este achitată pentru motivul că ea nu este răspunzătoare de acest fapt, o nouă urmărire din cauza aceluiași fapt este admisibilă contra unei alte persoane.

Considerând că din desbaterile procesului rezultând indicii că infracțiunea pentru comiterea căreia a fost urmărită apelanta ar fi fost săvârșită de Pr. V. Mateescu în calitate de președinte al apelantei și, deci, ca reprezentant direct al numitei societăți, conform principiilor de mai sus și a cererii d-lui prim procuror, contra acestuia trebuie a se îndrepta urmărirea și a-se pronunța pedeapsa, sau bine înțeles contra celui reprezentant direct sau indirect al cooperativei care s'ar stabili că personal și în calitate sa de reprezentant sau prepus al ei a comis faptul.

Că judecarea noii urmăriri a faptului incriminat fiind susceptibilă de a beneficia de principiul jurisdicțiunii cu două grade iar Tribunalul înaintea căruia ea vine pentru prima oară, ne fiind competent a judeca de cât ca a doua instanță, urmează a-și declina competența și a trimite dosarul Judecătoriei Ocol. rural Titu, jurisdicțiunea de judecată competentă a judeca procesul în prima instanță.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte achită și declină competența, etc.

Semnați: C. Dumitrescu, G. I. Cazacu.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a-i trimite costul abonamentului rămas neachitat.